

Motion till riksdagen 2018/19:2416

av **Alireza Akhondi (C)**

Handel med utsläppsrätter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU ska verka för en reform av handeln med utsläppsrätter, vilket innebär mer harmonisering, färre utsläppsrätter, slopande av fri tilldelning och mer riktmärken, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Den 8 oktober publicerades FN:s klimatpanel IPCC:s rapport om vikten att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 grader jämfört med 2 grader. En halv grad låter inte mycket men effekterna på vår livsmiljö blir enorma. Vid 2 graders uppvärmning riskerar exempelvis dubbelt så många djur och växtarter att dö ut jämfört med vid 1,5 grader. Flera hundra miljoner fler människor, en stor del av dem barn, kommer att vara tvungna att lämna sina hem på grund av översvämningar, torka och minskande skördar, om vi inte lyckas begränsa uppvärmningen till 1,5 grader.

Även svenska ekosystem hotas i mycket stor utsträckning med mer nederbörd, fler kraftiga skyfall och ökat problem med skogsbränder, sanderosion, giftiga algblomningar och skadeinsekter. Närheten till Arktis gör också att Sveriges temperaturökning stiger mer än det globala medelvärdet. Vi ser redan tydliga negativa effekter, bland annat i norra Sverige, där exempelvis rennäringen, arter som fjällugglan och antalet snödaggar hotas. IPCC:s slutsats är att det fortfarande är möjligt att begränsa uppvärmningen till 1,5 grader men det kommer krävas en gigantisk kraftansträngning från alla länder. Chanserna att begränsa uppvärmningen till under 2 grader uppskattas till cirka fem procent. Det är riktigt dåliga odds och det är lätt att tappa hoppet. Men det kan vi givetvis inte göra, för våra barns skull.

Det är nu det gäller, vi behöver höja ambitionerna markant. Politik handlar om att prioritera men klimat och miljö har länge prioriterats lägre än andra områden. Det är dags att prioritera rätt. Låt oss sätta klimatet på den politiska agendan och vidta konkreta åtgärder som gör skillnad, på riktigt, det avgör våra möjligheter att fortsätta leva och utvecklas på den här planeten. Det är vår skyldighet gentemot kommande

generationer. Att Sverige är ledande i att utveckla hållbara innovationer och affärsmodeller är en förutsättning för landets konkurrenskraft och bidrar till den gröna omställningen globalt.

EU:s främsta klimatverktyg är EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS). Det är ett marknadsbaserat policyinstrument på EU-nivå som används för att kostnads-effektivt minska utsläppen av växthusgaser. EU:s beslutsfattare sätter nivån för taket och definierar därigenom systemets ambitionsnivå. Systemet har levererat i termer av att EU:s utsläppsmål nåtts, men priset har de senaste åren varit alltför lågt för att skapa verkliga incitament för innovation och investeringar i teknik för omställningen till en koldioxidfri ekonomi. Den senaste reformen, där Centerpartiets Europaparlamentariker haft en ledande roll, har kommit tillrätta med att få bort det stora överskott på utsläppsrätter som byggts upp och hållit nere priset på utsläppsrätter. På ett år har priset på utsläppsrätter tredubblats sedan den politiska överenskommelsen nåtts, och priset väntas stiga ytterligare. Detta är positivt och viktigt för att generera företagsinvesteringar i utsläppssnål teknik, vilket är en förutsättning för att nå Sveriges och Parisavtalets klimatmål.

Men den senaste reformen har också inneburit att gratistilldelningen av utsläppsrätter till industrin fortsätter, och fortfarande finns sektorer som motsvarar över 90 % av industriutsläppen i EU ETS på den så kallade koldioxidläckagelistan, och får gratistilldelning upp till 100 procent av produktivitetmärket. Gratistilldelning är ett undantag från den generella tilldelningsprincipen att utsläppsrätterna ska auktioneras, och var från början tänkt att upphöra efter 2020. De tio medlemsländer med BNP lägre än 60 % av EU-genomsnittet får även fortsättningsvis ge fri tilldelning till energisektorn i syfte att modernisera denna, och detta undantag utökas dessutom i reformen, trots att huvudregeln är att energisektorn ska köpa alla sina utsläppsrätter genom auktionering.

Om vi ska kunna nå de högt ställda klimatmålen och ställa om till en hållbar konkurrenskraftig ekonomi måste alla ta sitt ansvar. Det innebär att gratis tilldelningen av utsläppsrätter till de industrisektorer med störst utsläpp och till den mest fossilintensiva energiproduktionen inte kan fortsätta. Detta blir än viktigare i och med skapandet av en energiunion som pågår parallellt. Därför måste vi under den kommande tioårsperioden fasa ut den fria tilldelningen av utsläppsrätter till både industrin och energisektorn och istället genom innovationsfonden inom EU ETS möjliggöra för nya tekniker och innovativa lösningar att kunna konkurrera på lika villkor.

Alireza Akhondi (C)